

LEHDISTÖTIEDOTE nro 119/23

Luxemburgissa 12.7.2023

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio asiassa T-8/21 | IFIC Holding v. komissio

Unionin yleinen tuomioistuin pitää voimassa komission päätökset, joilla Clearstream Banking AG:lle annettiin lupa noudattaa Yhdysvaltojen Iranille asettamia pakotteita

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää kanteen, jonka oli nostanut IFIC Holding, joka on saksalainen yhtiö, jonka osakkeet ovat välillisesti Iranin valtion hallussa

Vuonna 2018 Yhdysvallat vetäytyi Iranin ydinasesopimuksesta, joka allekirjoitettiin Wienissä vuonna 2015 ja jonka tarkoituksena oli valvoa Iranin ydinohjelmaa ja poistaa Iranille asetetut taloudelliset pakotteet. Tämän vetäytymisen johdosta Yhdysvallat asetti Irania koskevan ydinaseiden levittämisen torjumisesta vuonna 2012 annetun lain (Iran Freedom and Counter-Proliferation Act of 2012) nojalla uudelleen pakotteita Iranille ja tietyille luetteloon merkityille henkilöille.¹ Näiden pakotteiden nojalla tähän SDN-luetteloon merkityn henkilön tai yhteisön kanssa ei mainitusta ajankohdasta lähtien saa ylläpitää liikesuhteita Yhdysvaltojen ulkopuolella.

Kyseisen päätöksen johdosta unioni antoi etujensa suojaamiseksi delegoidun asetuksen 2018/1100,² jolla muutetaan asetuksen N:o 2271/96³ liitettä siten, että siinä mainitaan kyseinen Irania koskevan ydinaseiden levittämisen torjumisesta vuonna 2012 annettu Yhdysvaltain laki. Viimeksi mainitussa asetuksessa, jonka tarkoituksena on varmistaa suoja siihen liitettyjen lakien ekstraterritoriaalista soveltamista vastaan, kielletään erityisesti asianomaisia henkilöitä⁴ noudattamasta kyseisiä lakeja tai niistä johtuvia toimia (5 artiklan ensimmäinen kohta), jollei Euroopan komissio myönnä siihen lupaa, jos tällaisten ulkomaisten lakien noudattamatta jättäminen vahingoittaisi vakavasti asetuksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden tai unionin etuja (5 artiklan toinen kohta). Se antoi myös täytäntöönpanoasetuksen 2018/1101, jolla vahvistetaan perusteet asetuksen N:o 2271/96⁵ mainitun 5 artiklan toisen kohdan soveltamiseksi.

IFIC Holding AG (jäljempänä IFIC) on saksalainen yhtiö, jonka osakkeet ovat välillisesti Iranin valtion hallussa ja jolla

¹ Specially Designated Nationals and Blocked Persons List (luettelo pakotteiden kohteena olevista omista kansalaisista ja henkilöistä, joiden varat on jäädytetty; jäljempänä SDN-luettelo).

² Tietyin kolmannen maan lainsäädännön soveltamisen ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta sekä siihen perustuvilta tai siitä aiheutuvilta toimilta suojautumisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2271/96 liitteen muuttamisesta 6.6.2018 annettu komission delegoitu asetukset (EU) 2018/1100 (EUVL 2018, L 199 I, s. 1).

³ Tietyin kolmannen maan lainsäädännön soveltamisen ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta sekä siihen perustuvilta tai siitä aiheutuvilta toimilta suojautumisesta 22.11.1996 annettu neuvoston asetukset (EY) N:o 2271/96 (EUVL 1996, L 309, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna tiettyjen yhteiseen kauppapolitiikkaan liittyvien asetusten muuttamisesta tiettyjen toimenpiteiden hyväksymismenettelyjen osalta 15.1.2014 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 37/2014 (EUVL 2014, L 18, s. 1) ja delegoidulla asetuksella 2018/1100 (jäljempänä asetukset).

⁴ Asetuksen N:o 2271/96 11 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä ovat erityisesti yhtäältä luonnolliset henkilöt, jotka asuvat unionissa ja ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia, ja toisaalta oikeushenkilöt, joiden kotipaikka on unionissa (11 artiklan 1 ja 2 kohta).

⁵ Tietyin kolmannen maan lainsäädännön soveltamisen ekstraterritoriaalisilta vaikutuksilta sekä siihen perustuvilta tai siitä aiheutuvilta toimilta suojautumisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2271/96 5 artiklan toisen kohdan soveltamisperusteista 3.8.2018 annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/1101 (EUVL 2018, L 199 I, s. 7).

itsellään on osakkeita useissa saksalaisissa yrityksissä, joista se on oikeutettu osinkoihin. Clearstream Banking AG on ainoa Saksassa toimiluvan saanut arvopaperien säilytyspankki. Sen jälkeen, kun Yhdysvallat merkitsi IFIC:n marraskuussa 2018 SDN-luetteloon, Clearstream Banking keskeytti osinkojensa maksamisen IFIC:lle ja jäädettiin ne erilliselle tilille. Komissio teki 28.4.2020 Clearstream Bankingin asetuksen N:o 2271/96 5 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetun lupahakemuksen johdosta täytäntöönpanopäätöksen C(2020) 2813 final, jolla se valtuutti kyseisen pankin noudattamaan tiettyjä Yhdysvaltojen lakeja kantajan arvopapereiden tai rahastojen osalta 12 kuukauden ajaksi (jäljempänä riidanalainen lupa). Tämä lupa on sittemmin uusittu vuosina 2021 ja 2022 täytäntöönpanopäätöksillä C(2021) 3021 final ja C(2022) 2775 final⁶ (jäljempänä riidanalaiset päätökset). Tässä yhteydessä IFIC on SEUT 263 artiklan nojalla vaatinut unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission Clearstream Bankingin pyynnöstä tekemät päätökset, koska tämä viimeksi mainittu oli osallistunut asian käsittelyyn väliintulijana.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää IFIC:n kanteen ja lausuu tässä yhteydessä uusista oikeudellisista kysymyksistä, jotka koskevat asetusta N:o 2271/96. Se katsoo muun muassa, että riidanalaisilla päätöksillä ei ole taannehtivaa vaikutusta ja että komissio ei tehnyt arviointivirhettä, kun se ei ottanut huomioon kantajan etuja tai kun se ei tutkinut, oliko olemassa vähemmän rajoittavia vaihtoehtoja. Se katsoo myös, että rajoitus, joka koski kantajan oikeutta tulla kuulluksi komissiossa näiden päätösten tekemisen yhteydessä, oli välttämätön ja oikeasuhteinen, kun otetaan huomioon asetuksella N:o 2271/96 tavoitellut tavoitteet.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin yleinen tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että riidanalaisilla päätöksillä ei ole taannehtivaa vaikutusta, koska niissä mainitaan selvästi, että ne ovat voimassa niiden tiedoksiantamisen päivästä alkaen 12 kuukauden ajan.⁷ Tästä seuraa, että riidanalaisella luvalla ei ole taannehtivaa vaikutusta eikä se kata menettelyjä, jotka ovat tapahtuneet ennen riidanalaisien päätösten voimaantuloa vaan ainoastaan ne, jotka ovat tapahtuneet tämän päivämäärän jälkeen.

Toiseksi mitä tulee kantajan kanneperusteeseen, joka perustuu arviointivirheeseen ja jonka mukaan komissio ei ensinnäkään ottanut huomioon kantajan etuja vaan ainoastaan Clearstream Bankingin edut, unionin yleinen tuomioistuin katsoo, ettei komissiolle ollut velvollisuutta tehdä niin. Kantaja huomauttaa, että asetuksessa N:o 2271/96⁸ säädetään, että liitteenä olevien lakien noudattamista koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että näiden lakien noudattamatta jättäminen vahingoittaisi vakavasti luvan hakijan tai unionin etuja, mutta että tässä säännöksessä ei mainita niiden kolmansien osapuolten etuja, joihin kolmannen maan rajoittavat toimenpiteet vaikuttavat. Unionin yleinen tuomioistuin esittää saman toteamuksen täytäntöönpanoasetuksessa 2018/1101⁹ vahvistettujen niiden ei-kumulatiivisten kriteerien osalta, jotka komission on otettava huomioon lupahakemusta arvioidessaan. Lisäksi yhdessäkään kyseessä olevista kriteereistä ei viitata kolmannen osapuolen etujen yhteensovittamiseen hakijan tai unionin etujen kanssa. Vaikka rajoittavien toimenpiteiden kohteena oleva kolmas voi kuulua asetuksen N:o 2271/96¹⁰ ja siten tämän asetuksen tiettyjen säännösten soveltamisalaan, tämä seikka ei voi johtaa kyseisen asetuksen 5 artiklan toisessa kohdassa säädetyn poikkeuksen soveltamisen yhteydessä siihen, että huomioon otetaan muita kuin tässä säännöksessä tarkoitettuja etuja. Siltä osin kuin toiseksi on kyse kantajan väitteestä, jonka mukaan komissio ei ottanut huomioon mahdollisuutta turvautua vähemmän rajoittaviin vaihtoehtoihin tai kantajan mahdollisuutta vedota korvausoikeuteen, unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että täytäntöönpanoasetuksessa 2018/1101¹¹ ei aseteta komissiolle tällaisia velvoitteita. Komission on nimittäin

⁶ Komission 27.4.2021 antama täytäntöönpanopäätös C(2021) 3021 final ja komission 26.4.2022 antama täytäntöönpanopäätös C(2022) 2775 final.

⁷ Ks. kunkin riidanalaisen päätöksen 3 artikla.

⁸ Ks. asetuksen N:o 2271/96 5 artiklan toinen kohta.

⁹ Ks. täytäntöönpanoasetuksen 2018/1101 4 artikla.

¹⁰ Ks. asetuksen N:o 2271/96 11 artikla.

¹¹ Ks. täytäntöönpanoasetuksen 2018/1101 3 artikla.

tutkittava, voidaanko hakijan toimittamien todisteiden perusteella katsoa, täytäntöönpanoasetuksessa 2018/1101¹² vahvistettujen kriteerin perusteella, että jos liitteessä olevia lakeja ei noudateta, hakijan tai unionin etuja loukataan vakavasti asetuksen N:o 2271/96 5 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla. Kun komissio katsoo, että näihin etuihin kohdistuva vakava vahinko on näytetty riittävällä tavalla toteen, se ei näin ollen ole velvollinen tutkimaan, onko luvan myöntämiselle muita vaihtoehtoja.

Kolmanneksi sitä osin kuin on kyse kanneperusteesta, joka koskee kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamista, unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että unionin lainsäätäjä päätti ottaa käyttöön järjestelmän, jossa rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien kolmansien etuja ei tarvitse ottaa huomioon ja jossa näitä kolmansia tarvitse ottaa mukaan asetuksen N:o 2271/96 5 artiklan toisen kohdan mukaiseen menettelyyn. Kyseisen säännöksen mukaisen päätöksen tekeminen palvelee nimittäin yleisen edun mukaisia tavoitteita, jotka ovat unionin etujen tai EUT-sopimuksen mukaisia oikeuksia käyttävien henkilöiden etujen suojaaminen sellaiselta vakavalta vahingolta, joka saattaa aiheutua liitteenä olevien lakien noudattamatta jättämisestä.

Tässä yhteydessä se, että kolmannet, joita asia koskee, käyttäisivät oikeuttaan tulla kuulluksi kyseessä olevassa menettelyssä, ei olisi kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltujen yleisen edun mukaisten tavoitteiden mukaista, mutta lisäksi vaarana olisi se, että näiden tavoitteiden saavuttaminen vaarantuisi sellaisten tietojen valvomattoman levittämisen vuoksi, jotka saattaisivat joutua sen kolmannen maan viranomaisten tietoon, josta liitteenä olevat lait ovat peräisin. Näin ollen nämä viranomaiset voisivat saada tietoonsa, että henkilö on hakenut lupaa ja että hän saattaa jättää noudattamatta kyseisen kolmannen maan ekstraterritoriaalista lainsäädäntöä, mikä aiheuttaisi vaaraa hänelle tutkinnan ja seuraamusten osalta ja näin ollen vahingoittaisi kyseisen henkilön ja tarvittaessa unionin etuja.

Mikään näiden kolmansien henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyvää seikkaa ei myöskään suoraan mainita niiden seikkojen joukossa, jotka lupahakemuksen on sisällettävä,¹³ tai niiden perusteiden joukossa, jotka komissio ottaa huomioon tällaista hakemusta arvioidessaan.¹⁴ Näin ollen asetuksessa N:o 2271/96 tältä osin käyttöön otetussa järjestelmässä rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevat kolmannet eivät siten vaikuta voivan vedota komissiossa virheisiin tai niiden henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviin seikkoihin. rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien kolmansien osapuolten kuulluksi tulemista koskevan oikeuden rajoittaminen tällaisessa menettelyssä ei vaikuta – kun otetaan huomioon asian kannalta merkityksellinen oikeudellinen kehys ja sillä tavoitellut päämäärät – suhteettomalta eikä kyseisen oikeuden olennaisen sisällön vastaiselta. Tästä seuraa, että käsiteltävän asian erityisissä olosuhteissa mainittu kuulluksi tulemista koskevan oikeuden rajoittaminen on oikeuskäytännössä tarkoitettu tavalla perusteltua sekä tarpeellista ja oikeasuhteista, kun otetaan huomioon asetuksen N:o 2271/96 ja erityisesti sen 5 artiklan toisen kohdan tavoitteet. Komissiolla ei näin ollen ollut velvollisuutta kuulla kantajaa riidanalaisien päätösten tekemiseen johtaneessa menettelyssä.

Lisäksi kantaja väitti, että komission olisi pitänyt julkaista ainakin riidanalaisien päätösten päätösosa, jotta se olisi noudattanut kantajan oikeutta tulla kuulluksi. Mikään ei kuitenkaan viittaa siihen, että komissiolla olisi ollut tällainen julkaisuvelvollisuus. Yhtäältä tälle väitetylle velvollisuudelle ei ole oikeudellista perustaa missään asian kannalta merkityksellisessä säännöksessä, ja toisaalta riidanalaisien päätösten julkaiseminen niiden tekemisen jälkeen ei ole omiaan vaikuttamaan siihen, käyttääkö kantaja mahdollista oikeutta tulla kuulluksi hallinnollisen menettelyn aikana. Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin hylkää samoista syistä kantajan väitteen, jonka mukaan komission olisi vaihtoehtoisesti pitänyt antaa kantajalle riidanalaiset päätökset tiedoksi niiden tekemisen jälkeen. Edellä esitetyn perusteella ei siis voida katsoa, että komissio loukkasi kantajan oikeutta tulla kuulluksi, kun se ei julkaissut riidanalaisia päätöksiä tai antanut niitä tiedoksi kantajalle.

¹² Ks. täytäntöönpanoasetuksen 2018/1101 4 artikla.

¹³ Asetuksen 2018/1101 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: "Hakemuksissa on mainittava hakijoiden nimi ja yhteystiedot, ilmoitettava liitteessä luetellun ekstraterritoriaalisen lainsäädännön tarkat säännökset tai asianomainen kyseisestä lainsäädännöstä aiheutuva toimi sekä esitettävä pyydetyt luvan soveltamisala ja noudattamatta jättämisestä aiheutuva vahinko."

¹⁴ Täytäntöönpanoasetuksen 2018/1101 4 artiklassa säädettyjen niiden kriteerien mukaisesti, joilla pyritään arvioimaan, aiheutuuko asetuksen N:o 2271/96 5 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuille suojuetuille eduille vakavaa vahinkoa.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kanne on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on korjattava toimen kumoamisesta mahdollisesti aiheutuva oikeudellisesti avoin tilanne.

HUOMAUTUS: Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta voidaan oikeuskysymysten osalta valittaa unionin tuomioistuimeen kahden kuukauden ja kymmenen päivän määräajassa ratkaisun tiedoksiantamisesta.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin yleistä tuomioistuinta.

Tuomio julkaistaan [kokonaisuudessaan](#) CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamistilaisuudesta on saatavilla [Europe by Satellite -sivustolla](#). ☎ +32 2 296 4106

Pysykää kuulolla!

